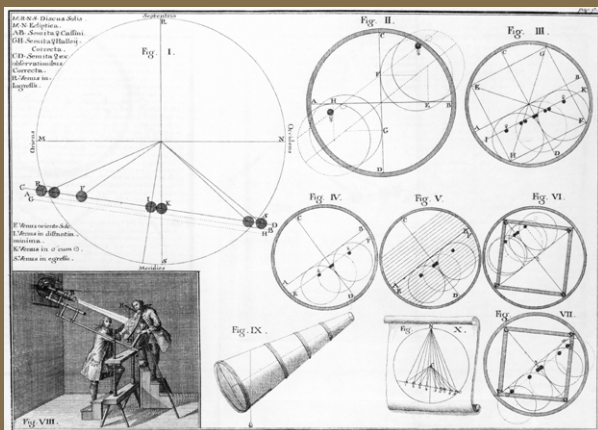

Averz

Na lici zberateľskej euromince je vyobrazená postava astronóma pri pozorovaní oblohy posiatej hviezdami cez dobový ďalekohľad. Štátny znak Slovenskej republiky je vľavo od postavy astronóma a vpravo je v dvoch riadkoch označenie nominálnej hodnoty 10 EURO. V hornej časti mincového poľa je v opise názov štátu SLOVENSKO a za ním letopočet 2020. V pravej spodnej časti mincového poľa sú štylizované iniciálky autora zberateľskej euromince Karola Lička KL a značka Mincovne Kremnica, štátny podnik, ktorú tvorí skratka MK umiestnená medzi dvoma razidlami.

Ilustrácia z 19. storočia – Prechod Venuše v roku 1761

Reverz

Na rube zberateľskej euromince je vyobrazený portrét Maximiliána Hella. V ľavej hornej časti mincového poľa je zobrazený prechod Venuše cez slnečný disk s hviezdami na pozadí, medzi ktorými sú umiestnené v dvoch riadkoch letopočty narodenia a úmrtia Maximiliána Hella 1720 a 1792. V ľavej časti mincového poľa je v opise meno a priezvisko MAXIMILIÁN HELL.

Údaje o minci

Nominálna hodnota:	10 eur
Materiál:	Ag 900/1000, Cu 100/1000
Hmotnosť:	18 g
Priemer:	34 mm
Hrana:	PRIEKOPNÍK MODERNEJ ASTRONOMICKEJ VEDY
Náklad:	limitovaný náklad 11 000 ks
Autor návrhu:	Karol Ličko
Rytec:	Filip Čerťaský
Výrobca:	Mincovňa Kremnica

Vydala: © Národná banka Slovenska, máj 2020

Text: Mgr. Ingrid Kušniráková, PhD.

Foto: www.alamy.com, www.slovenskivynalezcovia.webz.cz

[www.nbs.sk/sk/bankovky-a-mince/
eurove-mince/zberatske](http://www.nbs.sk/sk/bankovky-a-mince/eurove-mince/zberatske)

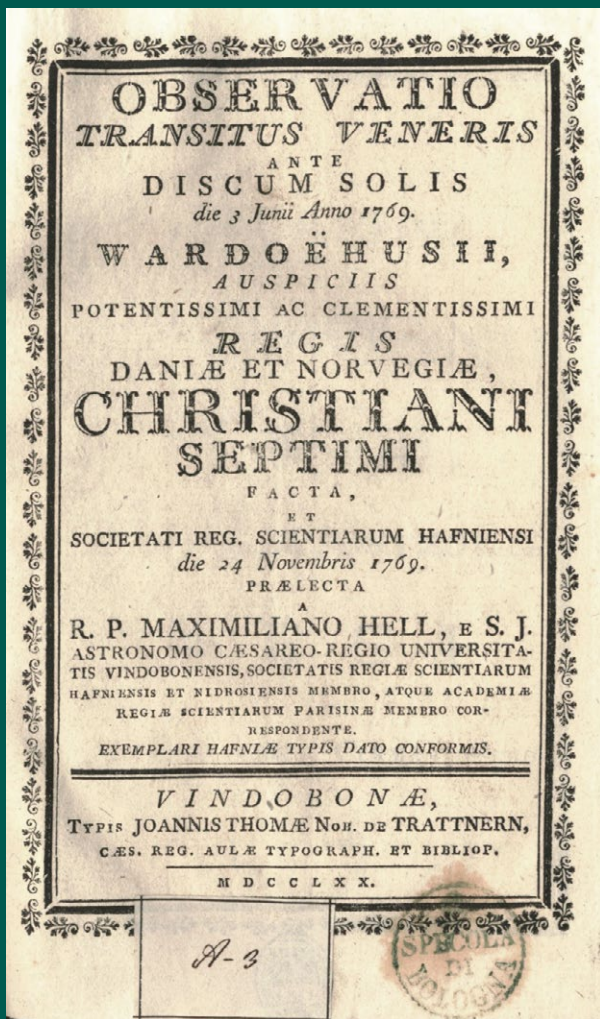
www.nbs.sk

Maximilián Hell

300. výročie narodenia

STRIEBORNÁ ZBERATEĽSKÁ MINCA

Ďakovná listina – Pozorovanie prechodu Venuše cez disk Slnka v roku 1769

Maximilián Hell sa narodil 15. mája 1720 v Štiavnických Baniach v rodine Mateja Kornela Hella, banského strojmajstra, konštruktéra a vynálezcu. M. Hell ako 18-ročný vstúpil v Trenčíne do jezuitského rádu a v roku 1741 odišiel na štúdiá do Viedne, kde sa popri filozofii venoval mate-

matike, fyzike a astronómii. V roku 1745 sa stal asistentom Jozefa Franza na viedenskom jezuitskom observatóriu a začal prednášať astronómiu na Viedenskej univerzite. V roku 1751 bol vysvätený za kňaza a o dva roky neskôr promován za doktora filozofie. V tom istom roku ho poverili vybudovaním observatória na Trnavskej univerzite. M. Hell pripravil plány hviezdárne, ale stavba sa realizovala už bez neho – medzičasom odišiel do Klužu v Sedmohradsku, kde naňho čakala rovnaká úloha. Po smrti Jána Jakuba Marinoniho v roku 1755 sa Maximilián Hell stal riaditeľom ríšskeho (univerzitného) observatória vo Viedni a túto funkciu vykonával až do svojej smrti v roku 1792. Hellovou povinnosťou bolo zabezpečiť prevádzku ústavu, robiť astronomické pozorovania, prednášať na univerzite a udržiavať kontakty so zahraničnými vedcami. Okrem práce v observatóriu a na univerzite veľa publikoval a podieľal sa na založení hviezdárne v Budíne a Egeri. Hell sa svojou vedeckou, pedagogickou a publikačnou činnosťou stal priekopníkom modernej astronomickej vedy v habsburskej monarchii.

Svetové meno získal Hell zásluhou astronomickej ročenky Ephemerides Astronomicae. Redigoval ju od roku 1757 a nepretržite vychádzala až do roku 1807. Hellova ročenka začala vychádzať o desaťročie skôr ako britské odborné astronomické periodikum a o dve desaťročia skôr ako podobná edícia berlínskej akadémie. Ephemerides preto zverejňovali nielen výsledky pozorovaní viedenského observatória – stali sa aj publikačným fórom významných európ-

Výročná poštová známka Maximilián Hell 1720 – 1970, Československo

ských astronómov. V ročenke boli publikované aj výpočty pohybu Slnka, Mesiaca, planét a iné astronomické výpočty a údaje.

Maximilián Hell bol členom viacerých učených spoločností. Spolupracoval s anglickou Royal Society a v roku 1790 získal jej rád. Jeho menom pomenovali jeden z kráterov na Mesiaci i planétku (3727) Maxhell. UNESCO v roku 1970 zaradilo 250. výročie jeho narodenia do kalendára výročí významných osobností.